

bidden voor de gemeente

preek over Nehemia 1

ter gelegenheid van bevestiging ambtsdragers / aanstelling medewerkers

Bijbellesing Nieuwe Bijbelvertaling Nehemia 1,1-2,6

Bedum, 12 mei 2019

ds. Marten de Vries

Gemeente van Jezus Christus; mijn zussen en broers door Hem,

een belangrijk man

Wij hebben net het eerste stukje gelezen uit een dagboek. Het dagboek van Nehemia. Zijn memoires.¹ Nehemia was een belangrijk man. Maatschappelijk. En ook voor de kerk. Hij was geen oudste of diaken. Ook niet aangesteld als pastoraal of diaconaal medewerker. Ook geen priester, zoals Ezra.² Wel wist hij zich geroepen voor een bijzondere taak in Gods koninkrijk. Hij heeft mogen helpen bouwen aan de kerk. Letterlijk door – tegen alle weerstand in – te zorgen dat de muur van Jeruzalem weer van de grond kwam. Figuurlijk door te werken aan de opbouw van het geestelijk leven van het volk van God.

het grootste stuk is een gebed

We hebben alleen het eerste stukje van zijn boek gelezen. Wat opvalt is dat het grootste stuk van hoofdstuk 1 bestaat uit een gebed. Ook in hoofdstuk 2 bidt hij – een stil gebed om een goed antwoord te geven op de vraag van koning Artaxerxes. Er staan trouwens met elkaar negen gebeden in de dertien hoofdstukken. Wij bidden straks voor de mannen en vrouwen die worden aangesteld of bevestigd voor een speciale taak in de gemeente. Het belangrijkste wat zij te doen hebben is eveneens: bidden. Bidden voor de gemeente. Daar hoeft je trouwens niet speciaal voor benoemd te zijn.

BIDDEN VOOR DE GEMEENTE

Heb ik boven de preek van vanmorgen gezet.

Twee onderdelen:

- ➔ **de nood van de kerk**
- ➔ **de trouw van God.**

DE NOOD VAN DE KERK

Jozua en Zerubbabel; Ezra; Nehemia

Eerst over de tijd van Nehemia. Een stukje kerkgeschiedenis. Het volk Israël is gedeporteerd. Weggevoerd in ballingschap. Eerst het tienstammenrijk door Assyrië; Irak zeg maar. Dat was in 722 voor Christus' geboorte. Later het tweestammenrijk door het inmiddels sterkere Babylon – meer in de richting van Koeweit – in 586. Bij die gelegenheid worden de stad Jeruzalem en de tempel verwoest.³

¹ Nehemia 1,1 – Het Boek.

² Nehemia 8,2; Ezra 7,12.21; 10,10.16.

³ II Kronieken 36,19.

Vervolgens komt het Perzische rijk op. Met toestemming van koning Cyrus (of Kores)⁴ keren in 538, onder leiding van Jozua en Zerubbabel, zo'n vijftigduizend Israëlieten terug naar hun vaderland.⁵ In de daarop volgende decennia herbouwen ze, bemoedigd door profeten Haggai en Zacharia, de tempel. Ondanks tegenwerking van Samaritanen. In 458 volgt, onder koning Artaxerxes (zoon van Xerxes, alias Ahasveros), Ezra met zo'n vijftienhonderd personen. Om de stadsmuren te repareren. En om gééstelijk orde op zaken te stellen.⁶ En in 445 gaat Nehemia. Hoe dat zo komt, lezen we in zijn verslag.

het zal om z'n baan zijn

Wie is Nehemia? Een Joodse man. Z'n grootouders zijn destijds met al die anderen meegevoerd door de Babyloniërs. Hij heeft een hoge positie. Aan het hof van de Iraanse koning is hij wijnschenker. We kennen het beroep al uit de geschiedenis van Jozef: de schenker en de bakker uit Genesis 40. Vertrouwenspersoon van de koning. Persoonlijk adviseur. Zoiets als Daniël bij koning Nebukadnessar; en Mordechai uit het boek Ester bij Artaxerxes' vader. Met de verantwoordelijkheid dat de koning niet vergiftigd wordt. De naam van z'n broer kennen we: Chanani.⁷ Ook z'n vader wordt genoemd: Chachalja. Waarom is zijn broer wél maar Nehemia niét met Ezra mee teruggegaan naar 'het beloofde land'? Het zal om z'n baan zijn. Dat hij niet wilde. Of niet mocht. Een mooie naam heeft Nehemia: 'de HEER troost'. Doet denken aan Barnabas in het Nieuwe Testament: 'zoon van de vertroosting'.⁸ God troost zijn volk via Nehemia.

fluiten naar z'n belastingcenten

Broerlief komt met een aantal mannen op bezoek vanuit Juda in Susa. Het zal wel geen politieke delegatie zijn geweest. Misschien was het een reis voor handelsdoeleinden. Of kwamen ze gewoon voor familiebezoek. Nehemia is ontzettend benieuwd. Hoe gaat het met de Joden in Juda? Hoe staat het ervoor met Jeruzalem, de tempelstad? Nehemia weet natuurlijk wel dat het allemaal geen rozengeur en maneschijn is. In Ezra 4 lezen we over een brief, van gouverneur Rechum en secretaris van overheidsdocumenten Simsai, aan koning Artaxerxes. Met verdachtmakingen aan het adres van de Joden. Artaxerxes moest maar es in de geschiedenis duiken. Als de muren van Jeruzalem eenmaal overeind stonden, kon de koning fluiten naar z'n belastingcenten. Het heeft succes gehad: de koning heeft met onmiddellijke ingang een bouwstop afgekondigd. Dat weet Nehemia uiteraard. Maar bij gebrek aan moderne media weet Nehemia natuurlijk het fijne niet van de situatie vijftienhonderd kilometer verderop.

Nehemia is er kapot van

Wat de mannen rapporteren is niet best. "De stadsmuur ligt in puin en de poorten zijn platgebrand."⁹ Bressen in de muur. De stad ligt onbeschermd! De mensen van de kerk zijn het mikpunt van spot. Op die manier staat God zelf ook voor gek. Let dan op de reactie van Nehemia. Het raakt hem diep. Hij is er kapot van. Hij laat z'n tranen de vrije loop. Laat z'n eten staan. Een paar maanden later – hoofdstuk 2 – is het nog te zien: de koning denkt dat ie ziek is. Maar – nog belangrijker: Nehemia begint te bidden! Hij legt de nood van de kerk aan God voor. Aan de HÉÉR – Jahweh. De God van het verbond. (Het is de enige keer dat deze godsnaam in dit bijbelboek voorkomt.) Aan 'de heer van de hémel'. Die niet aan plaats gebonden is. Maar z'n macht ook in het verre Oosten kan laten gelden.

interesse in de kerk

Wat kun je leren van Nehemia? In de eerste plaats dat hij oprechte belangstelling heeft voor de kerk. Dat hij zich erg bij Gods kerk betrokken voelt; ook nu hij alleen op afstand kan meeleven. Dat de

⁴ Oudere vertalingen.

⁵ Ezra 2.

⁶ Ezra 7; 8,1-14.

⁷ Zie ook Nehemia 7,2.

⁸ Handelingen 4,36.

⁹ Bijbel in Gewone Taal.

toestand van kerk hem wat doet; ook nu het niet zo goed gaat met de kerk. Hij kon zich makkelijk opsluiten in z'n comfortabele paleisbubbel. Maar dat doet hij niet. In de tweede plaats dat hij gaat bidden. Hij kan op dit moment zelf niks doen. Behalve bidden. Bidden voor de kerk. Bidden voor de gemeente. Dat doet hij. Respectvol; gelovig; eerlijk; ontroerend.

'levend lid' van de gemeente?

Hoe staat jij tegenover de kerk? Het 'lichaam van Christus'?¹⁰ Wat vind je ervan dat zoveel mensen de kerk de rug toekeren? Moeten ze zelf weten? Dat zoveel christenen vervolgd worden? Hun probleem? Hoe verhoud jij je tot je eigen kerk? Ben je 'levend lid' van de gemeente?¹¹ Waar God jou je plek gaf; waarvoor Jezus zich heeft opgeofferd? heeft gegeven? Ben je bezorgd? Kritisch? Verandert er teveel, vind je? Gaat het je juist niet snel genoeg? Vind je de boodschap hartverwarmend? Of erger je je? Laat je je vreugde ontnemen door het zangrepertoire? Of... bíd je voor de kerk?

liefde voor de kerk vanwege de liefde van Jezus

Straks wordt aan zeventien personen gevraagd: "Heb je de gemeente van Jezus Christus, waarbinnen je zult functioneren, van harte lief?" De vraag is niét: "Vind jij ook niet dat wij een ontzettend leuke gemeente hebben? En is dat niet een geweldige motivatie om je in te zetten voor de kerk?" Gelukkig dat Jézus niet zo geredeneerd heeft! Laat je liefde voor de kerk er niet van afhangen of jij je hier helemaal happy voelt – fijn als het wel zo is, trouwens! Maar van de liefde van Jézus. Die zo ver ging dat Hij zijn bloed gaf; ook voor de Martyriakerk.

II DE TROUW VAN GOD

God staat erboven

Dát Nehemia bidt, is voorbeeldig. Maar wát bidt hij eigenlijk? Zoals gezegd, hij begint respectvol. "Ach HEER, God van de hemel, machtige en ontzagwekkende God." Ook al staat het er nog zo beroerd voor met de kerk, God kan er altijd iets aan doen. Ook al heeft de kerk de machtige koning Artaxerxes tegen, voor de HÉÉR gelden geen beperkingen. Vervolging, officieel atheïsme, God staat erboven. "God houdt zijn kerk in leven, hoe ook bespot, verdrukt, door dwalingen omgeven, verscheurd, uiteengerukt."¹² Tot verbazing van de oudere generatie die het geloof had afgezworen, gaan jongeren in Tirana weer naar de kerk.

doe jij dat ook wel es?

Nehemia belijdt schuld. "Ik belijd de zonden die wij, Israëlieten, tegenover U hebben begaan, ook ik en mijn familie." De kerk is een puinhoop. Maar Nehemia geeft niet af op anderen. De oudere generatie. Hij houdt zichzelf en zijn familie niet buiten schot. Net als Daniël in zijn beroemd gebed in Daniël 9.¹³ Doe jij dat ook wel es, als je ontevreden bent over de kerk? Tegenover God je medeverantwoordelijkheid belijden? Of durf jij – anders dan Daniël en Nehemia – beweren dat alles wat beter kan ándermans schuld is? Ben jij soms nooit tekortgeschoten? Heb jij altijd het goede voorbeeld gegeven?

ant-woord op Gods Woord.

"HEER", zo begint Nehemia tegen God. En dan, heel gelovig: "U die uw beloften nakomt en trouw bent." Hij belijdt zijn geloof in God. Zijn vertrouwen op 'Gods verbond met Abraham, zijn vrind.'¹⁴ Nehemia's bidden is ant-woord op Gods Wóórd. Hij beroept zich op Mozes. Hij weet – blijkens vers 8 – goed wat in Leviticus 26 staat: "Als jullie ontrouw zijn, zal Ik je onder alle volken verstrooien."¹⁵

¹⁰ Efeziërs 4,12.

¹¹ Heidelbergse Catechismus Zondag 21.54.

¹² Gereformeerd Kerkboek ('06) gezang 119:3.

¹³ Daniël 9,4-19.

¹⁴ Gereformeerd Kerkboek ('17) psalm 105:5.

¹⁵ Vergelijk Leviticus 26,33.

Tegelijk herinnert hij in vers 9 God aan Deuteronomium 30: “Zelfs al zijn sommigen verbannen naar het eind van de wereld, de HEER, uw God, zal u terughalen en weer bij elkaar brengen.”¹⁶

handen vouwen

De HEER heeft zijn mensen destijds toch niet vergeefs uit Egypte bevrijd – vers 10? Wij hoeven God niet te wijzen op zijn eigen woorden; alsof Hij die vergeten is. Maar zó wil onze hemelse Vader het wel graag horen. Bidden voor de gemeente. ‘Onze moeder’.¹⁷ Ons kerkboek vermeldt het niet expliciet bij de taken van mensen met speciale verantwoordelijkheden. Maar met handen vouwen dient het wel te beginnen. Vandaag. Moederdag. Inclusief belijdenis van je eigen aandeel in wat fout is in de kerk. Én met beroep op het offer van Jezus. Dat bracht Hij immers voor een gemeenschap van zóndaars?

handen uit de mouwen

Nehemia’s slotwoorden brengen nog een verdieping aan de manier waarop hij God aansprak: ‘machtige en ontzagwekkende God’. Hij hoopt dat hijzelf ook iets kan doén. En dat de koning daarvoor hem vrijaf geeft. Wat zijn wens is – hij durft het bijna niet te zeggen – onthult hij voor de koning in het begin van hoofdstuk 2. Nehemia wil z’n handen uit de mouwen steken. Niet omdat het lekker werken is in een kerk waar het zo goéd gaat. Maar juist omdat het níét goed gaat. Daarvoor wil hij niet alleen z’n luxe leventje opgeven. Hij riskeert zelfs een boze Oosterse despoot.

‘het gebed van een rechtvaardige...’

Nehemia heeft een paar maanden moeten wachten tot zijn gebed verhoord werd. Van de maand kislew (1,1) tot nisan (2,1). Zeg maar van december tot april. Nehemia zal het gebed van hoofdstuk 1: “Laat me vandaag toch slagen” een heel aantal keren gebeden hebben. Soms lijkt het alsof bidden niet helpt. Dat er niks verandert. En dan ineens – hij hoort geen stemmetje maar maakt het mee – komt er ruimte. Misschien dat God de invloed van de concubine¹⁸ van de koning heeft gebruikt. Hoe dan ook: “Het gebed” voor de gemeente “van een rechtvaardige is krachtig en mist zijn uitwerking niet.”¹⁹

Amen

¹⁶ Deuteronomium 30,4.

¹⁷ Galaten 4,26.

¹⁸ ‘שגל’.

¹⁹ Jakobus 5,16.